

To pierwsza publikacja, która całościowo przedstawia strukturę ekonomiczną ubezpieczeń społecznych, od której zależy ich stan finansowy. Podejmuje rolę pracy i kapitału, które dostarczają podstawowych źródeł finansowania ubezpieczeń społecznych, a następnie budżetu państwa i zasobów państwowych, które uzupełniają przychody FUS. W książce Autorzy poszukują odpowiedzi, z czego mają być pokryte przyszłe świadczenia ubezpieczeniowe, a zwłaszcza emerytury; jaka jest baza ekonomiczna ubezpieczenia społecznego oraz jakie działania powinno w tym zakresie prowadzić państwo. Według najnowszych danych Eurostatu Polska ma największe zagregowane zobowiązania wobec emerytów i rencistów w całej Unii Europejskiej w relacji do PKB. Z uwagi na likwidację OFE należy rozpatrzyć wszechstronnie konsekwencje tych zmian, ustalić według jakich mechanizmów ekonomicznych zabezpieczone są płatności dla zwiększającej się liczby emerytów, a także wydolność systemu ubezpieczeń społecznych. Książka wykazuje silny związek ubezpieczeń społecznych nie tylko z demografią, ale też gospodarką i rynkiem pracy.

Spis treści:

Wstęp

Część I. STRUKTURA BAZY EKONOMICZNEJ UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Rozdział 1. Baza ekonomiczna ubezpieczenia społecznego jako przedmiot badań

Radosław Pacud

- 1.1. Przedmiot i cele badań
- 1.2. Geneza pojęcia bazy ekonomicznej ubezpieczenia społecznego
- 1.3. Czynniki ekonomiczne bazy ubezpieczenia społecznego
- 1.4. Baza a nadbudowa ubezpieczenia społecznego. Potrzeba dyskusji

Rozdział 2. Praca. Dochody ludności aktywnej zawodowo

Sylwia Pieńkowska-Kamieniecka

- 2.1. Wprowadzenie
- 2.2. Demograficzne uwarunkowania rynku pracy
- 2.3. Rynek pracy
- 2.4. Dochody ludności aktywnej zawodowo
- 2.5. Wnioski

Rozdział 3. Kapitał i rezerwy kapitałowe w ubezpieczeniu społecznym

Damian Walczak

- 3.1. Wprowadzenie
- 3.2. Kapitał – podstawa do składek i gwarancja dla nich
- 3.3. Kapitał – podstawa do przyszłych świadczeń
  - 3.3.1. Kapitał w bazie ubezpieczenia społecznego
  - 3.3.2. Kapitał w bazie zabezpieczenia starości

3.4. Wnioski

Rozdział 4. Zasoby państwa. Uzupelnienie bazy ekonomicznej ubezpieczenia społecznego

Rafał Baranek, Józefina Król

4.1. Wprowadzenie

4.2. Charakter prawny gwarancji państwa w systemie ubezpieczeń społecznych

4.3. Zasoby państwa jako dodatkowe pokrycie zobowiązań ubezpieczenia społecznego

4.4. Uzależnienie systemu ubezpieczeń społecznych od dotacji budżetowych

4.5. Wykorzystanie zasobów majątkowych państwa w sytuacji przewidzianej przez art. 216 ust. 5 Konstytucji

4.6. Wnioski

Część II. FUNKCJA I KSZTAŁTOWANIE BAZY EKONOMICZNEJ UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Rozdział 5. Zobowiązania ubezpieczeniowe oraz ich pokrycie w ubezpieczeniu społecznym

Radosław Pacud

5.1. Wprowadzenie

5.2. Zobowiązania ubezpieczeń społecznych. Podejście ekonomiczne i prawne

5.3. Zobowiązania emerytalno-rentowe według statystyki ESA 2010

5.4. Pokrycie zobowiązań ubezpieczeń społecznych w perspektywie krótkookresowej

5.5. Pokrycie zobowiązań emerytalno-rentowych w perspektywie długookresowej

5.6. Wnioski

Rozdział 6. Redystrybucja środków pozyskanych z bazy ekonomicznej ubezpieczenia społecznego

Artur Walasik

6.1. Mechanizmy eksploatacji ekonomicznej bazy ubezpieczenia społecznego

6.2. Popyt na ubezpieczenie społeczne jako ekonomicznie uzasadnioną formę eksploatacji bazy ekonomicznej

6.3. Podaż ubezpieczenia społecznego jako politycznie motywowana forma przechwycenia bazy ekonomicznej

6.4. Popytowe i podażowe podejście do ubezpieczenia społecznego. Wnioski

Rozdział 7. Rozwój bazy ekonomicznej ubezpieczeń społecznych

Maciej Żukowski

7.1. Wprowadzenie

7.2. Wzrost gospodarczy

7.3. Wzrost aktywności zawodowej

7.4. Wzrost dzietności

7.5. Imigracja zarobkowa

7.6. W kierunku finansowania z podatków

7.7. Wnioski

Rozdział 8. Zakres wykorzystania bazy ekonomicznej ubezpieczenia społecznego określany przez przepływy środków pieniężnych

Kamila Bielawska, Artur Rejmer

- 8.1. Wprowadzenie
- 8.2. Czynniki determinujące przepływy finansowe w ubezpieczeniach społecznych
- 8.3. Analiza wpływów składkowych do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
- 8.4. Analiza wydatków na świadczenia pieniężne z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
- 8.5. Ograniczone wykorzystanie bazy ekonomicznej ubezpieczenia społecznego. Deficyt FUS
- 8.6. Wnioski

Rozdział 9. Baza ekonomiczna niewydolnego systemu ubezpieczeń społecznych

Radosław Pacud

- 9.1. Wprowadzenie
- 9.2. Organizacja gromadzenia i podziału środków z bazy ekonomicznej ubezpieczenia społecznego. Kogo dotyczy niewydolność?
- 9.3. Stabilność Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
- 9.4. Ryzyko niewypłacalności instytucji ubezpieczeń społecznych
- 9.5. Zmniejszenie długu emerytalnego w celu poprawy wydolności systemu ubezpieczeń społecznych w przyszłości
- 9.6. Wnioski

Rozdział 10. Konstytucyjne uwarunkowania gromadzenia i wydatkowania środków publicznych na cele ubezpieczenia społecznego

Krzysztof Ślebzak

- 10.1. Wprowadzenie
- 10.2. Ubezpieczenie społeczne w Konstytucji RP
- 10.3. Konstytucyjne podstawy gromadzenia środków na realizację prawa do zabezpieczenia społecznego w formie ubezpieczenia społecznego
- 10.4. Zapewnienie równowagi budżetowej przez państwo
- 10.5. Wnioski

Rozdział 11. Państwo i prawo w kształtowaniu bazy ekonomicznej ubezpieczeń społecznych

Radosław Pacud

- 11.1. Wprowadzenie
- 11.2. Oddziaływanie państwa bazę ekonomiczną ubezpieczenia społecznego
  - 11.2.1. Baza (ekonomiczna) a nadbudowa (prawna) – podejście marksistowskie
  - 11.2.2. Baza ekonomiczna a prawna regulacja jej użycia – podejście integralne
- 11.3. Prawo jako instrument oddziaływania państwa na bazę ekonomiczną ubezpieczenia społecznego. Kryteria optymalizacji
- 11.4. Kształtowanie kapitałowego pokrycia zobowiązań ubezpieczeń społecznych przez państwo

11.5. Wnioski

ZAKOŃCZENIE

BIBLIOGRAFIA

SPIS TABEL I RYSUNKÓW